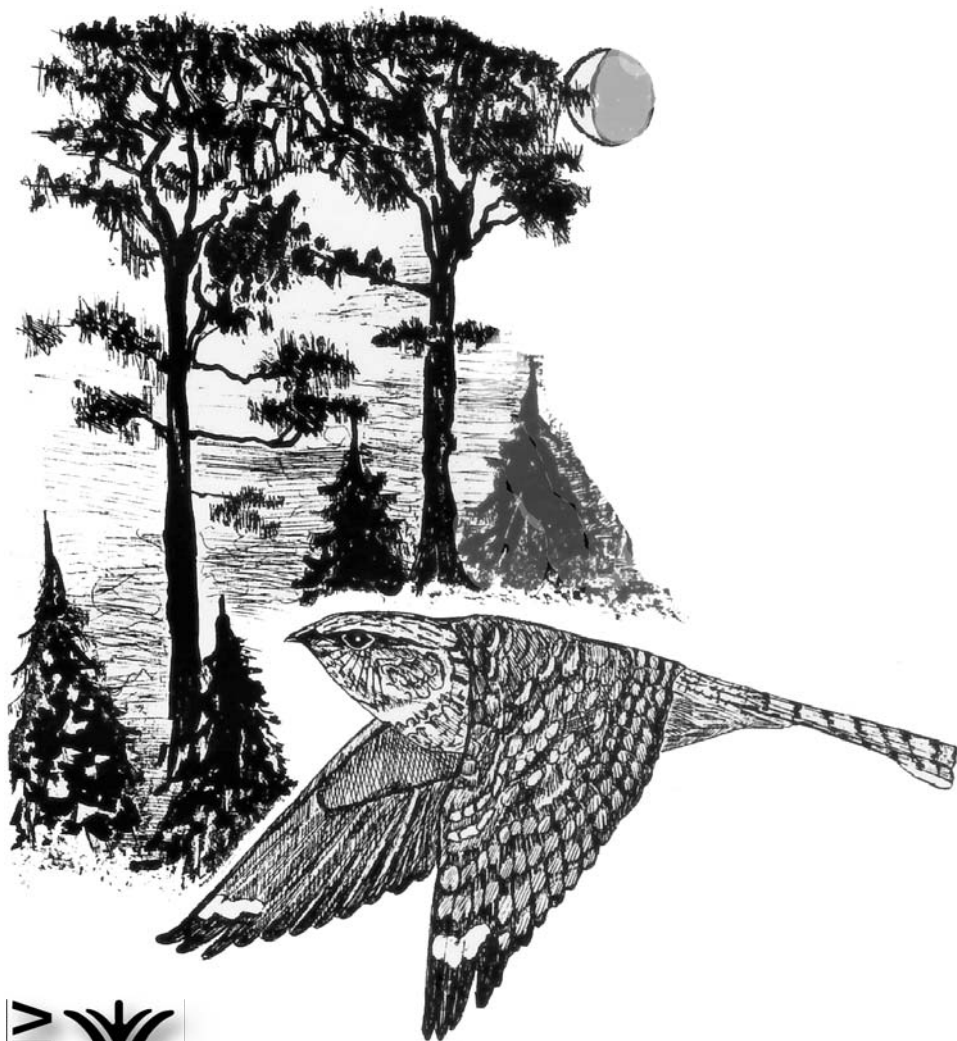

nr. 56 zomer 2007

Het Hoornblad

afdeling
Hoorn/West-Friesland

Informatie en mededelingenblad van de KNNV-afdeling Hoorn/West-Friesland

Verschijnt 4x per jaar (januari, april, juli en oktober)

Sluitingsdatum kopij: 10 september 2007

Redactie: Jan en Ina Marbus, Dorpsstraat 10A, 1689 EV Zwaag

Egbert Baars, Yellowlaan 24, 1695 HV Blokker

e-mail: dehoornbloem@hoorn.knnv.nl of info@hoorn.knnv.nl

Internet: <http://www.knnv.nl/hoorn>

Verzending: Dinie Atsma-Suidema, Elbaweg 51, 1607 MN Hem, ☎ (0228) 54 19 00

Archiefnr. 2007-027HN/03HB

Inhoud van Het Hoornblad Nr. 56

- blz. 3 Activiteitenprogramma
4-5 Toelichting
6-7 Van de bestuurstafel
8-9 Reddingsoperatie Andijk
10-12 Verslag Hemelvaartkamp Schier
12 Een vroegertje, Hemelvaartkamp 2008
13 Vogelen in de Donaudelta
14-15 KNNV-kamp Extremadura
16-18 Plantenwerkgroep
17 Cursussen
18 Orchideeën
18 De Hoornbloem
18 De Specht
18 Oproep SVN
19-20 Weekdieren Landje van Naber
20 Werken in de natuur
21-23 Vlinder- / Libellenwerkgroep
24-25 Vogelwerkgroep
25 Grutto's
26-28 Verslag soortendag 5 mei 2007
28 Doe mee met onze mailgroep
28 KNNV-waarnemingenproject Libellen
29-30 Bijzondere waarnemingen
30 Ik heb wat gezien... Help!
31 Adressen en aanmeldingsformulier

Bij de voorplaat: Baltsvlucht Nachtzwaluw, tekening van Henk Gaasbeek.

2007 is het JAAR VAN DE NACHTZWALUW, ga mee met de

schemerexcursie in het duingebied op 13 juli, zie pagina 24

Activiteitenprogramma

JULI

- zondag 1 **Excursie Blauwe Kamer en Kwintelooyen bij Wageningen**, zie Hoornblad nr. 55
- woensdag 4 **Plantenwerkgroepexcursie Suyderbraeck**, zie pagina 16
- zondag 8 **Vlinderwerkgroepexcursie libellen**, zie pagina 22
- vrijdag 13 **Nachtzwaluwexcursie**, zie pagina 24

Augustus

- zaterdag 4 **Reuzensterneexcursie**, zie pagina 24
- zaterdag 11 **Vlinder- / Libellenexcursie**, zie pagina 22
- zaterdag 18 **Vogelkijkdag waterberging Twisk**, zie toelichting
- zat/zon 25/26 **Vogelfestival Oostvaardersplassen**
- woensdag 29 **Plantenwerkgroepexcursie Amstelveen**, zie pagina 16

September

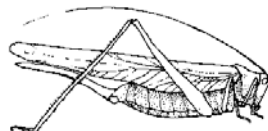
- zondag 2 **Fietsexcursie door het Westfriese landschap**, zie toelichting
- vrijdag 7 **Nachtvlindernacht**, zie pagina 23
- maandag 10 **Vlinderwerkgroep** bijeenkomst, zie pagina 23
- zaterdag 15 **Krooneendenexcursie Gouzee**, zie toelichting
- woensdag 19 **Plantenwerkgroepexcursie Weijdemeer Obdam**, zie pagina 16
- donderdag 20 **Vogelwerkgroep** bijeenkomst, zie pagina 24
- dinsdag 25 **Lezing "Sprinkhanen en krekels van Nederland"** door Wilbert Kerkhof, zie toelichting
- zondag 30 **Excursie informatiecentrum Dijk te kijk in Petten**, zie toelichting

Oktober

- woensdag 10 **Plantenwerkgroepbijeenkomst**, zie pag.16
- zaterdag 13 **Paddenstoelenexcursie Robbenoordbos**, zie toelichting
- dinsdag 16 **Lezing "Beschermd natuurgebieden van SBB"** door Cees Schaper, zie toelichting

November

- dinsdag 13 **Lezing "De vogels van Extremadura"** door Johan Bos, zie volgend Hoornblad

Toelichting activiteitenprogramma

De lezingen worden - tenzij anders vermeld - gehouden in de oefenzaal van de Hoornse Harmonie,

Achterstraat 43 - 45 te Hoorn. Zaal open om 19:30 uur.

Er wordt in de zaal niet gerookt.

De meeste excursies starten bij de kleine P aan het Dampten in Hoorn, even voorbij de begraafplaats. Vanaf de trein (en de fietsenstalling) is het 8 minuten lopen.

Bel bij twijfelachtig weer even naar de vermelde contactpersoon.

Zaterdag 18 augustus: Vogelkijkdag waterberging Twisk

Net als 12 mei dit jaar houden we in samenwerking met Landschap Noordholland, beheerder van de waterberging Twisk, een vogelkijkdag aldaar. Van 10:00 uur tot 15:00 uur is er een post, met informatiestand van zowel het Landschap Noordholland als KNNV, bij het informatiepaneel langs het fietspad. Gedurende deze uren zullen er telescopen staan opgesteld om belangstellenden te wijzen op de daar verblijvende vogels. Aangezien we midden in de trek-tijd zitten zijn bijzondere waarnemingen niet uit te sluiten. Iedereen is van harte welkom van 10:00 uur tot 15:00 uur. Op de fiets te bereiken vanuit Twisk, of via grasdrogerij Hartog. Auto's kunnen het beste aan de westkant van het gebied geparkeerd worden, nabij grasdrogerij Den Hartog. Voor informatie Eric de Vroome, telefoon: (0229) 57 10 78.

Zondag 2 september: Fietsexcursie door Midden West-Friesland

Sinds herinrichtingen vanaf de 80'er jaren is meer aandacht voor natuur en recreatie en aardkundige monumenten. De aanleg van waterbergingen brengt natuurverrijking met zich mee. Bij gunstig weer zullen we een aantal van deze zaken aandoen, deels langs nieuwe fietspaden. Afstand circa 35 km. Vertrek Dampten 09:30 uur. Terug ± 15:00 uur. Brood en drinken meenemen + kuitenvet. O.l.v. Jan Marbus, telefoon: (0229) 23 04 19.

Zaterdag 15 september: Gouwzee, Krooneenden

Om deze tijd van het jaar houden zich op de Gouwzee vele tienduizenden eenden op. Ze houden zich daar op vanwege de enorme voedselrijkdom: op de bodem van de ondiepe Gouwzee is in de zomerperiode een tapijt van kranswierren gegroeid en hier zijn eenden verzot op. Vandaag willen we eens gaan kijken welke soorten daar zoal foerageren. Zoals bekend is het een van de weinige plekken in Nederland, waar de **KROONEEND** ieder najaar wel wordt waargenomen, daar hopen we nu natuurlijk weer op.

Vertrek om 09:00 uur vanaf het Dampten. Terug rond 13:00 uur. Voor informatie Cor van der Velden, telefoon: (0229) 23 19 10.

Dinsdag 25 september. Lezing "Sprinkhanen en krekels van Nederland" door Wilbert Kerkhof, Alkmaar

Vanavond zal Wilbert Kerkhof van de KNNV afdeling Alkmaar een zeer bijzonder onderwerp verzorgen op onze lezingavond: de Nederlandse sprinkhanen en krekels zullen uitgebreid worden behandeld. Naast de uiterlijke verschillen tussen soorten en de diversiteit aan soorten binnen Nederland wordt ook aandacht geschonken aan enkele andere zaken. Zo komen ontwikkelingen door het jaar heen, inventarisaties en sprinkhanen in natuurbeheer aan bod. Voorts is er aandacht voor nieuwe soorten voor de regio en voor Nederland en zijn er goede determinatietabellen te koop. Wilbert gebruikt voor zijn lezing niet alleen beeldmateriaal, maar ook kunnen wij de specifieke geluiden horen welke de diverse soorten maken. Wilbert zal de lezing digitaal verzorgen, dus met behulp van laptop en beamer. Deze lezing vindt plaats in de Harmonie om 20:00 uur stipt.

Zondag 30 september: Petten

We gaan naar het informatiecentrum van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier De Dijk te Kijk. Daar is de tentoonstelling "Verzet de bakens". Deze gaat over hoe we in de toekomst achter de dijken kunnen blijven wonen. Daarnaast is daar ook een expositie van Tineke Pilkens met aquarellen over het Noordhollands Landschap. Als er nog tijd over is gaan we nog even langs de Hondsbossche Zeewering.

Vertrek 09.00 uur van het Dampten. Terug omstreeks 14:00 uur. Voor informatie Resi Zabel, telefoon: (0229) 23 05 24.

Zaterdag 13 oktober: Robbenoordbos, paddestoelen

Om deze tijd van het jaar is in en rondom het Robbenoordbos nog van alles te zien. (Trek)vogels, de laatste bloeiende planten, mossen, paddestoelen, varens etc.

Neem niet alleen een gidsje mee maar ook een loepje en spiegeltje.

Vertrek 09:00 uur vanaf het Dampten. Terug om ongeveer 14:00 uur. Voor informatie Wil Liefthing, telefoon: (0299) 69 02 12.

Dinsdag 16 oktober. Lezing "De beschermde natuurgebieden van Staatsbosbeheer" door Cees Schaper, Enkhuizen

Ons eigen afdelings- en erelid Cees Schaper verricht veel inventarisatiewerk voor Staatsbosbeheer. Hierdoor komt hij zeer regelmatig in beschermde gebieden, welke voor de meeste van ons gesloten zijn. Gebieden als De Ven, De Vooroever, De Kreupel en de kleiputten van Oosterleek worden door Cees onderzocht, waarbij hij in deze gebieden unieke dia-opnames heeft gemaakt van ondermeer Aalscholver- en Lepelaarkolonies en unieke planten. Cees zal deze lezing in overvloetechniek met achtergrondmuziek verzorgen. Uiteraard vindt deze lezing weer plaats in onze Harmonie, aanvang 20:00 uur.

Van de Bestuurstafel

INFORMATIEBORDEN OMRINGDIJK

De borden langs de Omringdijk stonden er al een hele tijd mistroostig bij. De informatie was hoogtijdig aan vervanging toe. Dat heeft op 12 mei 2007 zijn beslag gevonden. Ben Pronk heeft de laatste hand gelegd. Dat heeft tot gevolg dat iedereen die langs komt kennis kan nemen van de omgeving zoals "De Hulk" en "De Nek". Mede dankzij veel mensen.

Veel uren zijn er aan besteed, zoals welke tekst, welke tekeningen en de kwaliteit met betrekking tot UV-licht (verkleuring), de prijs (ook heel belangrijk) bestendig tegen vandalisme (helaas). Maar zij zijn klaar!!!!

Vanaf deze plaats dankt het bestuur iedereen die hieraan zijn / haar steentje heeft bijgedragen en kan dan ook meegenieten van de vernieuwde informatie. Misschien ook met een beetje trots in de geest van: "Daar heb ik ook aan meegewerkt".

LANDINRICHTING ZEEVANG

De polder Zeevang moet op de schop. Een van de problemen is dat we mogelijk in de toekomst te maken zullen krijgen met veranderende klimaatomstandigheden. Het waterpeil zal stijgen door plaatselijke hevige buien. Daarnaast willen de agrariërs ook hun bedrijf blijven uitoefenen en de hedendaagse economie vraagt dan om een andere aandacht. Hoe gaan wij met betrekking tot de natuurbeleving en natuurbescherming daarmee om?

Deze vraag werd ons voorgelegd door de Milieufederatie in Zaandam. Daarnaast speelt ook het nieuwe (voorgestelde) bestemmingsplan "buitengebied 2007" van de gemeente Zeevang een rol. Het oude bestemmingsplan is reeds meer dan 10 jaar oud en wettelijk aan herstel toe. De uitgangspunten zijn de inrichting van het weidevogelreservaat en daarnaast de waterhuishouding. Voor veenweiden moeten de leefomstandigheden anders zijn dan van het aangrenzende gebied. De weidevogels aldaar vragen om wat drassige gebieden en een goede waterkwaliteit en een andere vegetatie. Ook een ander beheer met betrekking tot bijvoorbeeld het maaien (tijdstip).

Maar helaas valt ook daar niet te ontkomen aan een waterpeilverlaging. Toch kan er worden gewerkt aan verbeterende omstandigheden, zoals b.v. een betere waterkwaliteit, een scheiding van de waterhuishouding tussen het natuurgebied en de rest van de polder. Waar mogelijk een extra sloot om die scheiding mogelijk te maken. We zijn er nog lang niet uit.

KADERRICHTLIJN WATER

Onze KNNV-afdeling doet en denkt mee over de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW). De waterkwaliteit moet beter in geheel Europa, dus ook in Nederland. De KNNV is vertegenwoordigd in twee klankbordgroepen: voor West-Friesland en voor Waterland. Waarom twee? Omdat de polder Zeevang in de streek Waterland ligt. Dat geeft veel werk. Sloten moeten op hun kwaliteit worden gezien. Een en ander brengt natuurlijk kosten mee voor de burger. Dus voor u en voor mij. En die kosten willen wij graag zo laag mogelijk houden. Daarnaast is ook de haalbaarheid in het geding. Zowel moreel als economisch.

Wat te doen b.v. met de waterbodem? Afschrappen door baggeren? Maar hoe behouden wij dan het zo noodzakelijk waterleven? Deels baggeren en in welk jaargetijde? Waar moet die bagger naar toe? Natuurvriendelijke oevers? Maar

hoe groot? Alleen in West-Friesland zou ongeveer 15 ha nodig zijn voor natuurvriendelijke oevers. Hoe doen we dat in de nieuwe gebieden met veel glastuinbouw (polder het Grootslag)? Dus bergen werk!!!!

PLAATS VAN ONZE SAMENKOMSTEN

Al heel veel jaren hebben wij onze lezingen in het gebouw van de Harmonie in de Achterstraat in Hoorn. Helaas hebben enkele omwonenden geklaagd over geluidsoverlast. Zij hebben hun gelijk gekregen via de rechter. Dit houdt in dat de Harmonie geen gebruik meer kan maken van haar eigen gebouw. Er wordt nog geprobeerd om tot een vergelijk te komen met de omwonenden. Maar het resultaat zal hetzelfde zijn. Het aantal decibels dat geproduceerd zou mogen worden door verenigingen is nog te weinig; de Harmonie maakt meer decibels. De Harmonie denkt er dan ook over het gebouw van de hand te doen. Dit houdt in dat wij zullen moeten omzien naar een andere locatie. Tot het einde van dit jaar kunnen we van de Harmonie nog zeker gebruik maken. Maar het is aanbevelenswaardig om met ingang van 2008 om te zien naar een ander onderkomen.

Het bestuur heeft al enkele verkenningen verricht. Het is haar bedoeling om zo dicht mogelijk in het centrum van de stad te blijven omdat onze oudere leden van buiten de stad de locatie gemakkelijk met het openbaar vervoer zullen kunnen bereiken. Daarnaast proberen wij in het oog te houden dat een nieuwe locatie qua inrichting zoveel mogelijk de oude zal benaderen.

Wij zullen u zo snel mogelijk trachten te bereiken.

Daarnaast verzoeken wij heel nauwkeurig na te zien waar de plaats van samenkomst is. Dat zal duidelijk worden vermeld in ons "Hoornblad". Kijk ook naar de dag want die kan ook een andere zijn!!!!.

Michel Kleij, voorzitter

Reddingsoperatie dagvlinderrupsen

te Andijk

Op 14 juni werd ik gebeld door Marcella de Kroon. Via Jan en Ina had ze mij getraceerd. Er zou gemaaid gaan worden door het Heemraadschap op de dijk richting Wervershoof. Daar er op de **BRANDNETELS** nu veel rupsen zaten was dat in haar ogen zonde als dat verloren ging en daar kon ik mij wel in vinden.

Zij had een poging gedaan om met het maaibeheer tot een overeenstemming te komen maar die konden het werk niet stopzetten. Ook het voorstel om deels wel en niet te maaien ging niet op. Wel zouden ze het wat kunnen vertragen zodat we de gelegenheid kregen om de rupsen te kunnen verwijderen.

Diezelfde avond ben ik gelijk om 18:00 uur begonnen bij de Middenweg en Marcella en haar buurvrouw kwamen er wat later ook bij. De oogst was goed en de rupsen werden verzameld in een emmer. Helaas begon het te regenen en hebben we het werk voor die avond moeten staken.

Vrijdagmorgen had Marcella weer met het beheer ruggespraak gehouden en het maaien werd maandag verder uit-

gevoerd dus hadden we weer wat meer tijd gekregen.

Vrijdagavond werd er weer een zak bezorgd met rupsen in de Julianastraat.

Om 18:30 uur begonnen we vanaf de Bakkershoek richting de Middenweg de dijk langs het fietspad af te stropen met geweldig mooi rustig weer.

Ook dat leverde veel **KLEINE VOS**, **DAGPAUWOOG** en **ATALANTARUPSSEN** op (meteen daar weer wat plaatjes van geschoten).

De rupsen zijn daarna ook uitgezet op de **BRANDNETELS** in de Weelen waar ze geen last van de hakselaar hebben te vrezen.

Van deze actie hebben we een goed gevoel overgehouden en we hopen dat ze het tot vlinder zullen brengen en daar doen we het voor toch?

“Hoe kan je nu weten of er wel rupsen zijn?” werd gevraagd door passerende wandelaars. Het aangevreten blad was de doorslag om aan de netels wat meer aandacht te schenken.

Op afstand zag je vaak ook al zwarte groepen rupsen die daar aan het foerageren waren, veelal

de **DAGPAUWOOG**. Ook de **KLEINE VOS RUPSEN** waren goed te vinden in de buurt van aangevreten blad.

De **ATALANTARUPS** had zich vaak verstopt in het gevouwen blad en als je dat opende dan zag je er vaak eentje, maar anderen soorten hanteren deze tactiek ook met het blad als bescherming.

Ook spinnen en **OORKRUIPERS** hebben zo'n tactiek maar die komen dan gauw naar buiten dan is de voorkant vaak al open. Hierdoor kan de spin natuurlijk snel en doeltreffend een prooi snel vangen zonder eerst de deur van het slot te moeten halen.

Als we dit allemaal nader bekijken dan kan je op een avond erg veel varianten van levende wezentjes tegen komen. Bijvoorbeeld deze larve van het **SCHILDPADTORRETJE**, die zich verstopt onder zijn eigen uitwerpselen.....

*Douwe Greydanus
Marcella de Kroon*

Hemelvaartkamp Schiermonnikoog

16 t/m 20 mei 2007

Met 35 deelnemers togen we naar "Lytje Pole" (het kleine eiland), Nationaal Park Schiermonnikoog. We overnachtten in het groepsverblijf van Springfield, zuid-westen van het enige dorp Schiermonnikoog, vlakbij de Westerplas. Het was een stuk minder lux dan we de laatste jaren gewend zijn, maar uitstekend geschikt voor een groep als de onze. Alles wat we nodig hadden was aanwezig.

Officieel begon het kamp woensdagavond om 20:00 uur, maar de meesten waren al eerder op de dag naar het eiland gekomen om alvast de sfeer op te snuiven. De regen van de ochtend had plaatsgemaakt voor de zon in de avond. Een mooi moment om de omgeving te verkennen met een wandeling.

De zon kregen we overigens alle dagen veelvuldig te zien. Wel stond er een vrij stevige wind, waardoor de gevoelstemperatuur op de open

plekken niet heel erg hoog was. Maar we mochten absoluut niet klagen. In de luwte was het goed toeven.

Donderdag stonden twee excursies op het programma. Onder leiding van Willeke van Gent ging de helft van de groep schelpen en andere aanspoelsels zoeken op het strand. Schiermonnikoog staat bekend om z'n zeldzame vondsten. Maar dan moet je wel zo veel mogelijk naar het oosten. In deze tijd van het jaar kun je tot paal 10 komen, maar het pad daarheen is vanaf paal 7 alleen te voet begaanbaar. Vanaf paal 10 is het nog 7 kilometer naar de Balg, langs de waterlijn. Onbegonnen werk dus. De vondsten tijdens deze excursie waren dan ook beperkt.

Onder leiding van Trudy Winthorst ging de andere helft het eiland per fiets verkennen. De route ging langs zo veel mogelijk plekken waar het een en ander te zien was. Zoals Westerplas, Banckpolder, het wad, kwelder, strand, duin en bos. Onderweg nog op de Wassermann gestaan. Een nooit gebruikte bunker uit WOII, vanwaar je een prachtig uitzicht over het eiland hebt. Een bezoekje aan het nabijgelegen Vredenhof, een begraafplaats voor drenkelingen en gevallenen uit de oorlog, mocht uiteraard ook niet ontbreken. Een zeer gevarieerde tocht dus, terwijl de afgelegde afstand hooguit 30 kilometer was. Dat is het fijne van een klein eiland. De vogellijst begon in ieder geval aardig te groeien.

's Avonds bij vrijwel windstil weer een poging gewaagd om de **HOUTSNIP** te scoren. Aangekomen bij een goed uitzijende plek hadden we de fietsen nog niet neergezet of we hoorden de **HOUTSNIP** al aankomen aan z'n geknip en geknor. Een mooie waarneming. Het was zeer helder weer die avond. Ad Roobeek,

onze sterrendeskundige, had z'n telescoop op Venus en Saturnus gericht. De ringen van Saturnus waren heel mooi te zien.

Op vrijdag was een excursie gepland in de Oosterkwelder. In deze tijd van het jaar alleen onder leiding van Natuurmonumenten te betreden. De tocht voer ons vanaf de Kobbeduinen, over de kwelder, over slenken dwars door de meeuwenkolonie. De meesten vonden dat iets teveel van het goede. Het had beter geweest als we er langs waren gegegaan. De verstoring was groot en de kans op vertrappen van legsels ook. Maar de boswachters maakte daar geen probleem van. Voor sommige was het hun eerste ervaring met eetbare planten zoals zeekraal en zeeaster. Lekker zout. We mochten echter niets plukken voor in de sla.

De middag was voor iedereen vrij in te vullen. De vogelaars gingen vooral op jacht naar de nog ontbrekende soorten. Anderen gingen het dorp in naar het bezoekerscentrum of het schelpenmuseum of boodschappen doen. Enkele hadden geen voldoening over de strandvondsten en hebben nogmaals een poging gedaan om verder naar het oosten te komen voor de wat meer bijzondere soorten. Dat is deels gelukt.

's Avonds werden de ervaren vogelaars opgezadeld met een roofvogel die niet direct op naam gebracht kon worden. Uiteindelijk werd er uit frustratie toch maar een **BRUINE KIEKENDIEF** van gemaakt, nadat **ZWARTE WOUW**, **HAVIKAREND** en **ARENDBUIZERD** als mogelijkheden waren gepasseerd.

Zaterdag stond alleen een wandelexcursie op het programma onder leiding van Anneloes ter Horst. Hieraan deed ongeveer een derde van de groep mee. Vooral de plantenlijst kreeg tijdens deze excursie een beetje aanzien. Want die was tot dat moment nog erg onder de maat.

De leukste waren de orchideeën, zoals **HARLEKIJN** en **GROTE KEVERORCHIS** en een tweetal plantjes **RONDE ZONNEDAUW**. De route was ongeveer 10 kilometer en ging voornamelijk over de westkant van het eiland.

Enkele vogelaars volhardden in hun jacht naar nieuwe soorten. Maar er moest steeds meer moeite voor worden gedaan een nieuwe op de lijst te zetten. De teller stond uiteindelijk stil bij 121 vogelsoorten. Dat was in ieder geval een record voor de Pinkster- en Hemelvaartkampen.

Enkele leuke waarnemingen waren **ROODHALSGANS** (2 ongeringde), **ZWARTE ROTGANS**, **WITBUIK ROTGANS**, **JANVAN-GENT** en heel veel steltlopers zoals **BONTE STRANDLOPER**, **ZILVER PLEVIER** en **ROSSE GRUTTO**.

Het eiland is niet erg behebt met veel vlinders. Toch hebben we er een aantal gezien. Op de laatste en warmste

dag vloog nog een **ORANJETIPJE**. Voor de rest waren het de gewone soorten zoals *Atalanta* en *koolwitjes*. Ook de **ST. JACOBSVLINDER** liet zich meerdere keren zien. Deze nachtvlinder is beter bekend van z'n geel/zwarte rupsen. Helemaal slecht was het met de libellen. Er zijn een paar libellen gezien die niet op naam gebracht konden worden. Met zekerheid is 1 **LANTAARNTJE** gezien.

De plantenlijst is ook behoorlijk te noemen met in totaal 101 op naam gebrachte soorten. Uiteraard is er op het eiland nog veel meer te zien, maar dat vergt veel meer tijd dan we nu hadden. Ondanks dat de oostpunt niet te bereiken was zijn er toch een aantal leuke strandvonsten gedaan zoals **GEDOORNDE HARTSCHELP**, **NOORDSE HARTSCHELP**, **FUIKHOREN**, **NOORDHOREN** en **MUULTJE**.

Zondag gingen de meeste deelnemers met de boot van 10:30 uur naar de vaste wal. Enkele hadden er nog niet genoeg van en genoten nog een halve dag langer van het mooie weer op het eiland. Om 16:00 uur ging een extra boot waarmee het eiland door KNNV'ers uit West-Friesland was verlaten.

Iedereen was het er over eens dat dit een zeer geslaagd en soepel gelopen kamp is geweest. Met dank aan alle deelnemers. Ook het avondeten was goed met dank aan de koks en hun hulpjes. Het mooie weer en de prachtige omgeving deden de rest.

Eric de Vroome

NB: Meer foto's zijn te vinden op onze website (www.knnv.nl/hoorn) onder verslagen.

Een vroegertje

Hemelvaartdag 2008 is op donderdag 1 mei. Vandaar deze vroege aankondiging.

Hemelvaartkamp 2008 gaat over de grens! We gaan naar Duitsland, naar de provincie Oost-Friesland.

Op korte afstand van het Neuenburger Urwald hebben we een pracht van een onderdak gereserveerd. Er is plaats voor iedereen, geheel verzorgd. En dat 6 dagen voor € 75,- (kinderen half geld). Gelet op het succes van ons vorige weekend bij de oerbossen w.o. het Hasbruch- **MIDDELSTE BONTE SPECHTEN!**

Het landschap in de omgeving is zeer gevarieerd met (oer)bossen, meren, moerassen, heidevelden, rivieren en waddengebied. Het kamp duurt van dinsdag 29 april tot en met zondag 4 mei 2008. Noteer deze dagen alvast in uw agenda! U kunt zich opgeven bij Eric de Vroome, telefoon: (0229) 571078 of e-mail: de.vroome@quicknet.nl.

Vogelen in de Dounaudelta

In de eerste helft van mei maakten we een KNNV-reis mee naar de Donaudelta. Daaraan vooraf ging een verblijf van enkele dagen in de Karpaten. Omdat we een Roemeense topvo-gelaar als begeleider hadden kwamen we heel gericht op plekken waar het landschappelijk bijzonder was en waar speciale soorten zaten: **ALPENHEGGEMUS, STRANDLEEUWERIK, WATERSPREEUW, ALPENGIERZWALUW, ROTSKRUIPER** - natuurlijk liet de ene vogel zich beter bekijken dan de andere.

Onder schitterende weersomstandigheden gingen we met een kabelbaan van 1.400 naar 2.100 meter en liepen onder strakblauwe lucht tussen de sneeuwvel-den met massaal bloeiende **KROKUSSEN**.

Een flinke busreis (500 km) bracht ons bij de delta. Onderweg bezochten we een steppemeer waar we de eerste **GRIELEN, STELTKLUTEN** ontdekten en een steen-groeve leverde daarna op: **ROODSTUITZWALUW, RODE ROTSLIJSTER** en 4 soorten tapuit.

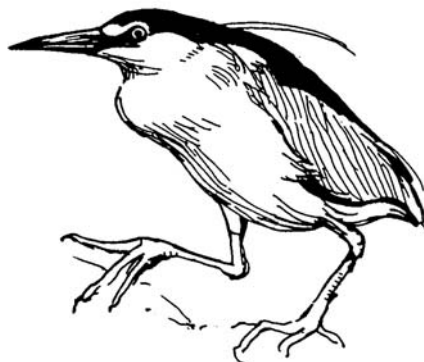
In de delta verbleven we op een drijvend hotel. Op weg er naar toe in kleine bootjes scoorden we binnen 200 meter al **KLEINE ZILVERREIGER, KWAK** en **RALREIGER**. Het bleek tekenend voor de rest van de reis. **KWAKKEN, RALREIGERS,**

DWERGAALSCHOLVERS, ZWARTE IBISSEN regelmatig in groepjes over of langs vlie-gend.

Vanwege het mooie weer nodigde het dagje Zwarte zeestrand ook uit tot zwem-men in zee en we noteerden vanuit het verfrissende water (niet zout)

REUZENSTERN en de eerste **PELIKANEN**. Anderen zagen verderop een **ROZE SPREEUW**.

Het gebied doet denken aan de Biesbosch en Oostvaardersplassen en dat vele malen groter. Een rondje lopen of tochtje met kleine bootjes leverde steeds weer ontdekkingen op, bijvoorbeeld fouragerende **ROODPOOTVALKEN** of massa's **KROMBEKSTRANDLOPERS** en nog veel meer. De score stond op 201 soorten en daarbij zijn **HOP, SCHARRELAAR, BIJENETER, IJSVOGEL** en **KLEINE BONTE SPECHT** heel gewoon. Een geweldig vogelgebied dus en ga je in mei dan zijn er nog geen muggen....

Jan en Ina Marbus

Verslag KNNV-kamp Extremadura

11 tot 25 april 2007

Het eerste kamp van de kampcommissie van de KNNV was dit jaar ten zuiden van Placencia waar we kampeerden op een veld van Camping Monfragüe 10 kilometer ten noorden van het Nationale Park Monfragüe.

De camping met dezelfde naam ligt in het gebied van de `dehesas`, een savanneachtig weidelandschap waar **STEENEIKEN** en **KURKEIKEN** voor de nodige schaduw zorgen. De wei van de camping waar wij onze tenten mochten opslaan en caravans en campers parkeren, was rijk voorzien van **STEENEIKEN**. Deze bomen waren zeer geliefd bij de **BLAUWE EKSTERS**, waarvan we er op bepaalde ogenblikken meer dan 50 tegelijk konden waarnemen. Andere vogels die sfeer brachten op en om de camping waren: **STEENUIL**, **DWERGUIL**, **ZWARTE WOUW** - elke keer onmiddellijk belaagd door **BLAUWE EKSTERS** -, **HOP**, **KOEKOEK**, **HUISZWALUW**, **HUISMUS** en overgangsvormen met de **SPAANSE MUS**, **ZWARTE SPREEUW**, **MEREL**, **KUIFLEEUWERIK**, **ROODKOP KLAUWIER** en **GRAUWE GORS**. Zodra we de camping verlieten konden we de ooievaars niet ontlopen, ze waren alom aanwezig.

Het zag er dit voorjaar door de overvloedige regenval onwaarschijnlijk groen uit in de Extremadura. Deelnemers die er eerder waren geweest in dezelfde periode van het jaar troffen een bloemrijk gebied aan en waanden zich in een onbekende streek. Vochtige plekken langs beekjes zagen wit van de **WATERRANONKELS** en een wat donkere **SCHIJNSPURRIE** kleurde hele velden purper. De eerste excursies gingen naar het nationale park en iedereen was onmiddellijk enthousiast over het gebied. Een vrijwel verlaten gehucht wordt opgeknapt om bezoekers beter te kunnen ontvangen. Daar is het informatiecentrum van het park gevestigd. Rondom het informatiecentrum zijn een aantal wandelingen uitgezet.

De Taag stroomt traag door het park. De rivier heeft meer het aanzien heeft van een stuwmeer, omdat de oorspronkelijke oeverbossen zijn verdwenen door de aanleg van stuwdammen. Er loopt één weg richting noord- zuid en een zijweg naar het noord oosten. De oevers zijn steil tot zeer steil en om die reden zitten er grote groepen gieren. Salto del Gitano, een smalle doorgang van de rivier met aan beide kanten steile rotsen telt een gierenkolonie van rond de 80 broedparen van de **VALE GIER**. We kwamen er bijna niet meer vandaan. Overal gieren op de

rotspunten en dan duikt vlak voor je neus een **BLAUWE ROTSLIJSTER** op en komt de ene na de andere **ROODSTUITZWALUW** voorbij. Er zijn meer punten waar de rivier steile rotswanden heeft en bij al die punten zijn parkeerplaatsen aangelegd. Het zijn prachtige observatiepunten waar vogelaars uit heel Europa elkaar treffen en gegevens uitwisselen. **VALE GIER**, **MONNIKGIER** - de grootste populatie van Europa - **AAGIER** en **ZWARTE OOIEVAAR** werden vaak waargenomen en in de

nesten waren heel wat jongen te zien. De **SPAANSE KEIZERSAREND**, **STEENAREND** en **OEHOE** waren minder gemakkelijk te vinden. Het park heeft grote rustgebieden, omdat er maar enkele wandelingen zijn en nauwelijks wegen. **EUCALYPTUS BOMEN** die decennia geleden zijn aangeplant worden nu verwijderd om weer plaats te maken voor het oorspronkelijke mediterrane bos. Enkele bekende soorten die daar in thuis horen zijn **STEENEIK**, **KURKEIK**, **AARDBEIBOOM**. Opvallende struiken en bloemen van de onderbegroeiing: *Viburnum tinus*, **WINTERJASMIJN** en *Cistus ladanifer* en *Cistus laurifolius*, **KUIFHYACINT**, **BOSHYACINT**, **HOEPELROK NARCIS**, **AFFODIL**.

Het Nationale Park Monfragüe is 17.850 hectare groot. De uitgestrekte dehesas die er buiten liggen zijn omheind en worden gebruikt voor extensieve veeteelt. Ook voor dat gebied geldt dat er weinig wegen zijn en dat draagt er toe bij dat het park een goede verblijfplaats is voor schuwe diersoorten. **VOS**, **EDELHERT** en **WILDE KAT** werden waargenomen. De **IBERISCHE LYNX** komt er voor.

Veel excursies gingen naar gebieden buiten het Nationale Park, vanwege de beperkte toegankelijkheid. Naar het noorden werd de zuidkant van de Sierra de Gredos enkele keren bezocht. We maakten er landschappelijk mooie, niet al te zware, afwisselende wandelingen. Prachtige 'potholes' in de rivier, **GEKKO's**, **HAGEDISSEN** en een beperkt aantal vlinders. **PIJPBLOEMVLINDER**, **KONINGSPAGE**, **KONINGINNENPAGE**, **ARGUSVLINDER**, **KLEINE PARELMOERVLINDER**, **GROTE VOS**, *Cleopatra*.

Waar de dehesas 30 ten zuiden van het park overgaan in steppenlandschap komen andere vogelsoorten aan bod. **GROTE TRAP**, **KLEINE TRAP**, **GRIEL**, **ZWARTBUIKHOEN**, **WITBUIKHOEN**, **VORKSTAARTPLEVIER**, **KALANDER LEEUWERIK** en overal de wouwen en gieren. Het aantal vogelsoorten haalde de 150 net niet, maar de aantallen

roofvogels waren indrukwekkend. Wij vonden het een prachtig gebied en we willen er graag nog eens heen.

Gerrit en Janny de Weerd

Zie ook de lezingavond op dinsdag 13 november door Johan Bos over de "Extremadura".

Plantenwerkgroep

In het vorige Hoornblad sprak ik de hoop uit dat de weergoden ons gunstig gezind zouden zijn en ja, voor de excursies was het prachtig weer. Elk voordeel heeft echter ook zijn nadeel: de planten waren erg snel over hun hoogtepunt heen.

WAT DEDEN WE ZOAL DE AFGELOPEN TIJD?

- we zijn weer eens de aangeplante stinze flora in het Risdammerpark gaan bekijken en constateerden dat in ieder geval de Hondstand goed stand houdt en zich zelfs lijkt uit te breiden;
- we zagen dat de begroeiing van de oevers in het Julianapark vrij armzalig was;
- bij de 1^e inventarisatieronde dit jaar van de Suyderbraeck viel het op dat de **GROTE RATELAAR** toeneemt, wat een gunstig teken is voor een kruidenrijker grasland, ook noteerden we o.a. **ECHTE KOEKOESBLOEM**, **KNOOPKRUID**, **RUIGE ZEGGE**, **OEVERZEGGE** en **PENNINGKRUID**;
- we bezochten het rietland de Westerkooog in Schardam, een gebied waar je normaal niet in mag, het was een leuk avontuur om er een weg in te banen en ook nog op de plekken uit te komen, waar we wisten dat er leuke planten stonden: we vonden o.a. **POELRUIT**, **HEEMST**, **KALE JONKER**, **WATERZURING**, **PENNINGKRUID**, **RIETORCHIS** en **KAMVAREN**;
- door het warme weer is de aangekondigde orchideeën-excursie niet doorgegaan, de beloofde orchideeën waren al uitgebloeid, in plaats daarvan zijn we met Cees Schaper naar de Vooroever gegaan, waar het op sommige plekken paars zag van de **RIETORCHISSEN**. Ook ontdekten we dat sommige orchideeën geen **RIET-** maar **VLEESKLEURIGE ORCHIS** waren.

WAT GAAN WE DE KOMENDE TIJD DOEN?

Woensdagavond 4 juli Inventarisatie Suyderbraeck, 19:30 - 21:30 uur.

Woensdag 29 augustus naar Amstelveen, naar het Thijsssepark en de kruidenrijke bermen waarover op de afgelopen Botanische Dag een leuke lezing werd gegeven. We verzamelen om 1 uur op de parkeerplaats bij het Dampden.

Woensdag 19 september kijken we of degenen van de plantenwerkgroep, die de zaterdag ervoor naar de Ganzevoet-workshop zijn geweest iets hebben geleerd; we doen dit in de Weijdemeer (waterberging annex "natuur"gebied in Obdam), gelegen aan de Braken, komend vanaf Hoorn rechts van de weg vlak voor het stoplicht/tuincentrum bij Obdam. We komen daar ter plekke bij elkaar om 14:30 uur. Degenen die per openbaar vervoer komen: de trein vertrekt vanaf Hoorn om 13:50 uur, vanaf station Obdam naar de spoorwegovergang lopen, overgang oversteken, doorlopen tot stoplichten, dan linksaf, even voorbij het tuincentrum begint het gebied.

Woensdag 10 oktober begint voor ons het winterseizoen, binnen in "De Hoornbloem" Dorpsstraat 10A in Zwaag, dit keer komen we 's avonds bijeen nl. van 19:30 tot 21:30 uur. Neem eigen (moeilijk) te determineren (eventueel gedroogde) vondsten mee.

Zoals je ziet liggen onze geplande activiteiten in de zomermaanden even stil vanwege de vakanties, maar de natuur gaat door en wie weet wat voor leuke waarnemingen we elkaar straks te vertellen hebben. Ik hoop dat een ieder een prachtige zomer heeft!

Anneloes ter Horst, Coördinator plantenwerkgroep a.i.

Leren determineren

Volgend voorjaar (maart/april) willen we weer eens aandacht besteden aan die groep mensen die wat meer ervaring willen opdoen met het herkennen van wilde planten. Familiekekenmerken, plantentermen, determinatietabellen. Iedere avond eerst wat theorie, daarna lekker veel vers materiaal op tafel om het geleerde toe te passen aan de hand van diverse determineerboeken. Laat alvast eens horen of je belangstelling hebt!

Jan en Ina Marbus

Waterplantencursus

Wie meer wil weten over het determineren van planten in het water en langs de oever kan hiermee zijn voordeel doen: Norbert Daemen (KNNV-afdeling Amsterdam) biedt onze afdeling een **WATERPLANTENCURSUS** aan op 5 dinsdagavonden. Hij zal elke avond een andere plantengroep behandelen zoals de fonteinkruiden of de kroossoorten. Steeds zal er ruime hoeveelheid aan plantenmateriaal aanwezig zijn. Het wordt dus een afwisseling van theorie en praktijk. Er wordt van je verwacht dat je al wat met een flora kunt determineren.

Bij de cursus hoort een map met cursusmateriaal en een handig boekwerkje over waterplanten. Omdat de deelnemersgroep klein blijft, ben je verzekerd van een goede begeleiding. Binoculaires om alles eens goed te bekijken zijn aanwezig.

Wanneer? **Dinsdagavond 21, 28 augustus en 4, 11, 18 september.** Steeds van 19:30 - 22:00 uur.

Waar? Suyderbraeck, Zesstedenweg 20 B in Scharwoude.

Er stopt een bus vlakbij, maar mogelijk kunnen we met elkaar meerijden met auto's.

Omdat Norbert deze cursus beroepshalve geeft is de prijs wat hoger dan we gewend zijn: KNNV'ers betalen € 62,50, niet KNNV-leden € 75. Daarbij zit dan ook de cursusmap en het boek.

Interesse? Geef je dan op bij Ina Marbus (0229) 23 04 19 of e-mail:

dehoornbloem@hoorn.knnv.nl. Graag voor 1 augustus, liefst nog eerder.

Orchideeën

Leuke verrassingen ontdek je soms op alledaagse vindplaatsen: in de wegberm of in een strook plantsoen. Uit Oosthuizen kregen we van Jacqueline Bouma de melding van een vondst van **BREEDBLADIGE WESPENORCHIS** in een plantsoen. Ze heeft de plantsoendienst hiervan op de hoogte gesteld zodat er met het maaibeheer rekening kan worden gehouden. Prima actie!

De Hoornbloem

Velen hebben De Hoornbloem al ontdekt als het adres waar je zaden van wilde planten kunt verkrijgen maar ook wilde planten in pot, loepjes, verrekijkers en KNNV-boeken. Onregelmatig staan we met een stand op groenmarkten of open dagen. Wie langs wil komen op Dorpsstraat 10 A in Zwaag kan beter van te voren even bellen, telefoon: (0229) 23 04 19. We zijn er niet altijd.

Aanbieding: Vlindergids Tirion van € 35,- voor € 20,-

Volgens kenners hët boek als je buiten de Benelux gaat vlinderen in Europa!

De Specht

Schuin tegenover de Nadorst in Westerblokker is de werkplaats van De Specht waar vrijwel alle soorten nestkasten uit voorraad leverbaar zijn t.b.v. de KNNV.

Ook insectenhôtels in diverse uitvoeringen en vlinderkweekkasten zijn voorradig. Telefoon: (0229) 23 15 68

SVN

Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland (SVN) zoekt nieuwe penningmeester.

Door het vertrek van de huidige penningmeesteres Mireille Frenay zijn wij op zoek naar een opvolger. De taak van de penningmeester is het regelen van de bijdragen van de vogelwerkgroepen en de provincie, het financieel afhandelen van activiteiten en het jaarlijks opstellen van de begroting en het activiteitenplan.

Hebt u interesse of wilt u meer weten, neem dan contact op met Jan van der Ben (voorzitter; telefoon: (020) 662 23 04 / 06 49 42 43 25; e-mail: janvdben@planet.nl) of met Ruud G. Oudhaarlem (secretaris; telefoon: (075) 628 60 09; e-mail: RGOudhaarlem@zonnet.nl).

Opnieuw drie nieuwe weekdieren

voor de fauna van het "Landje van Naber"

Een vluchtig bezoek aan het "Landje van Naber" tijdens afgelopen herfst heeft opnieuw geleid tot de vondst van drie slakken, die daar nog niet eerder door mij zijn waargenomen. Op 25 september 2006 werden binnen een half uur 17 soorten weekdieren verzameld: 5 terrestrische en 12 aquatische slakken. De volgende drie soorten bleken nieuw te zijn voor de fauna van het "Landje van Naber":

JENKINS' WATERHOREN *Potamopyrgus antipodarum* (Gray, 1843)

Deze kleine kieuwslak (hoogte x breedte: max. 5,8 x 3,0 mm) werd in heel grote aantallen aangetroffen in de twee meest zuidelijke dwarsloten. Ze kwamen daar echter alleen tussen de vegetatie vlak onder de wal voor. Midden in de sloot werd tevergeefs naar dit slakje gezocht.

Fig. 1: Jenkins' waterhoren *Potamopyrgus antipodarum*
Links: gladde vorm zoals uit het Landje van Naber
Rechts: gekielde vorm zoals uit het IJsselmeer

Er bestaan twee vormen van **JENKINS' WATERHOREN**:

- geheel gladde exemplaren;
 - gekielde exemplaren, waarvan de kiel gevormd wordt door het periostracum (een organische "opperhuid"), die vaak van harige uitsteeksels is voorzien.
- Alle exemplaren uit de sloten van het "Landje" behoorden tot de gladde vorm.

JENKINS' WATERHOREN is van oorsprong een soort uit Nieuw Zeeland. In Nederland komt deze exotische soort nu vrij algemeen voor zoals bijvoorbeeld in het IJsselmeer, net aan de andere kant van de dijk. Ik sluit dan ook niet uit dat deze slak via watervogels in de sloten van het "Landje van Naber" terecht is gekomen. Geslachtelijke voortplanting komt bijna niet voor in deze soort, zodat een enkel vrouwelijk slakje een levensvatbare populatie kan stichten.

PLATTE PLUIMDRAGER *Valvata cristata* (Müller, 1774)

Enkele exemplaren werden aangetroffen tussen waterplanten in het midden van de meest zuidelijke sloot. Dit is niet alleen de platste maar ook de kleinste Pluimdrager die in Nederland voorkomt (hoogte x breedte max. 1,5 x 3,5 mm). In vorm lijkt dit slakje sterk op een kleine Schijfhoren /

Fig. 2: Platte pluimdrager *Valvata cristata*

Posthoren, maar levende exemplaren van een Pluimdrager kunnen hun huisje

afsluiten met een hoornachtig dekseltje: het operculum, hetgeen nooit het geval is in zogenaamde longslakken waartoe de Schijfhorens / Posthorens behoren.

GEWONE WEGSLAK *Arion rufus* (Linnaeus, 1758)

Wie kent ze niet: die grote **BRUINE NAAKTSLAKKEN** met een rood-oranje rand langs de kruipzool, die vooral bij regenachtig weer 's avonds te voorschijn komen? Tot nog toe had ik tevergeefs naar deze in Noord-Holland algemene

Fig. 3: Gewone wegslak *Arion rufus*

soort uitgekeken in het "Landje". Dit keer trof ik echter een nog juveniel, maar reeds karakteristiek exemplaar aan onder een baksteen in het weiland vlak achter het hek aan de westzijde van het "Landje". Waarschijnlijk komt deze soort daar algemeen voor, maar dan zou men daar 's nachts eens naar uit moeten kijken.

Door deze drie aanwinsten zijn nu 34 soorten weekdieren bekend van het "Landje van Naber". (Voor eerdere verslagen verwijs ik naar Mienis, 2004 & 2006.)

Henk K. Mienis

LITERATUUR

Mienis, H.K., 2004. Slakken op het "Landje van Naber". KNNV afdeling Hoorn/West Friesland. Natuurhistorisch Jaarverslag 2003: 49-52.

Mienis, H.K., 2006. "Landje van Naber" Drie nieuwe weekdieren. Het Hoornblad, 51: 12-13.

CORRESPONDENTIE-ADRES VAN DE SCHRIJVER

Henk K. Mienis, Kibbutz Netzer Sereni, IL-70395 Israël, of p/a Scholeksterhof 36, 1444 AS Purmerend. E-mail: mienis@netzer.org.il

Werken in de natuur

Enkele jaren achtereen was het gebruikelijk om in juli of augustus een serie avonden en een zaterdagmorgen te werken op het "Landje van Naber". Het ging toen vooral om het verzamelen van gemaaid gras en wat greppels vrijmaken van begroeiing.

Half juni hebben Ben en Sjaak Pronk al gemaaid. Omdat vooraf beweiding was geweest stond het gras niet zo dicht. Daarom zijn enkele vrijwilligers opgeroepen om op een avond het maaisel op te harken en af te voeren. Maar voor de liefhebbers van buitenwerk: noteer maar vast de 1^e zaterdag van november, **3 november 2007**: de landelijke natuurwerkdag. Dan gaan we natuurlijk flink aan de slag op het "Landje van Naber".

Kijk ook op: www.natuurwerkdag.nl

Vlinder-/Libellenwerkgroep

KLEURIGE KLEEDJES

Door het warme voorjaar viel dit jaar de zogenaamde juni-dip in de maand mei. En gelukkig kunnen we van juni zeggen dat er veel zwierige kleurige kleedjes door de lucht zweefden. Deze keer zijn er aardig wat **DISTELVLINDERS** gesignaleerd. Sommige zien eruit als totaal afgesleten vale Perzische tapijtjes met hapjes en gaten. Zij moeten heel wat kilometers hebben afgevlogen. Ook was er een melding van het vrouwtje **BRUIN ZANDOOGJE**. De **KOLIBRIEVLINDER** is nog maar een enkele keer gemeld en natuurlijk door Douwe Greydanus. Andere meldingen van nachtvlinders waren de **HARLEKIJN-** of **BONTE BESSENVLINDER** en een rups van de **HELMKRUIDVLINDER** was zomaar te zien op het helmkruid in de tuin van de "Witte Schuur".

Wat de libellen betreft is er een bijzondere waarneming gedaan door Ofra Carmi: een **WEIDEBEEKJUFFER**, een zeldzaamheid in onze regio! Een andere leuke melding was de **VIERVLEK**.

Verder wacht de libellen-/vlinderwerkgroep met spanning af wat er nog meer aan meldingen binnenkomt, want het weer blijft aangenaam en volgens mij is het buitengewoon mooi vliegweer.

Even een belangrijk punt van aandacht, willen jullie asjeblieft ook de juffers en echte libellen + alle vlinderwaarnemingen naar ons sturen, wij zorgen er verder voor dat het op de juiste plek terecht komt. Maar het is belangrijk dat ik jullie waarnemingen snel krijg want dan kunnen we ook heel gauw zien of we iets bijzonders in huis (onze regio) hebben. Wanneer je de gegevens naar ons gestuurd hebt hoeven zij niet naar de Vlinderstichting of Landkaartje want dan ontstaat er verwarring en dubbele tellingen.

LIBELLEN BIGDAY

Op 16 juni heeft onze werkgroep in samenwerking met het IVN in "De Terp" te Bovenkarspel een workshop + excursie gegeven. De workshop was deskundig samengesteld door Eric de Vroome. De organisatie was in handen van ondergetekende ondersteund door Egbert Baars en het IVN.

Op deze landelijke dag hadden juffers en echte libellen massaal besloten mee te doen.

WORKSHOP EN EXCURSIE

Het was zacht weer op deze Bigday. Onze gastvrouw Astrid Bijster verzorgde de koffie en thee voor een gevuld zaaltje. De sfeer was opgetogen en iedereen luisterde vol aandacht naar Eric's boeiende uitleg. De ene na de andere prachtige foto kwam voorbij en al spoedig begon Eric aan zijn eerste "overhoring". Toen werd het "menens", wij moesten met behulp van plaatjes de verschillen tussen de juffers en de echte libellen uitleggen. Iedereen vulde ijverig de vragen in en met kleurpotlood werden de 10 segmentjes ingekleurd. Eigenlijk hadden we tijd tekort om alles te noteren en te bespreken. Aan de hand van de

foto's zagen we welke 20 juffers en libellen in onze regio voorkomen (in Nederland komen zeventig soorten voor). Voor beginners is dit meer dan voldoende. Nadat we ons hadden uitgeleefd in de Odontabel (determinatietabel) en we ons hierin een beetje wegwijs hadden gemaakt, probeerden we het geleerde in praktijk te

bringen. Gelukkig scheen de zon en dus gingen we snel op pad.

De Terp ligt in het Streekbos en de slootjes zijn dichtbij waardoor iedereen vlot kennis maakte met de vele oplichtende **LANTAARNTJES**. Al heel gauw zagen we verder door het zonnige weer de volgende soorten: **GEWONE OEVERLIBEL**, **VROEGE GLAZENMAKER**, **KEIZERSLIBEL**, **KLEINE ROODOOGJUFFER**, **VARIABLE WATERJUFFER**, **BRUINRODE HEIDELIBEL**, **HOUTPANSTERJUFFER**, **VIERVLEK** en **PLATBUIK**. Het was een geslaagde ochtend dankzij de kundigheid van Eric, het enthousiasme van de mensen en de prettige samenwerking met het IVN.

In de middag was er nog een excursie in het Streekbos. Helaas viel deze letterlijk in het water door de onweersbui die boven ons hoofd losbarstte. Toch was er nog een mooie libellenplek bij een vijver in het bos waarbij de libellen als kleine helikopters regelrecht op ons af vlogen om hun maaltijd te verschalken. Wij waren dat niet, dat moge duidelijk zijn, maar we hadden er zo goed zicht op. Op deze plaats waren **GEWONE OEVERLIBELLEN** en **PLATBUIKEN** te zien.

De workshop op 17 juni in Blokker was helaas niet erg druk bezocht. Een heel gezin bestaande uit man, vrouw en twee kinderen deed mee en met hen hebben we in de middag nog een korte excursie gehouden. Helaas was het donkere weer niet geschikt voor libellen. Toen we later in de middag met de Jan en Ina Marbus echter nog een keer een rondje bij het Mak liepen, hebben we de volgende waarnemingen gedaan. De **GROTE KEIZERSLIBEL**, de **BRUINRODE HEIDELIBEL**, de **GEWONE OEVERLIBEL**, de **KLEINE** en **GROTE ROODOOGJUFFER**, het **LANTAARNTJE**, de **AZUURJUFFER**. Het is jammer dat er voor deze excursies weinig belangstellenden waren.

NOTEER DE VOLGENDE DATA IN JE AGENDA:

Zondag 8 juli: vlinderexcursie Grootte Vliet

Marco van de Lee leidt een excursie bij dit vlinder- en libellenrijke terrein van SBB.

Verzamelpunt: parkeerplaats Grutteweide t.o. de golfbaan van de Vlietlanden

Tijdstip: 11:00 uur, duur: ongeveer 2 à 3 uur. Telefoon: (0228) 59 71 90.
Vergeet je kijker niet en een lunchpakketje.

Zaterdag 11 augustus: vlinderexcursie De Weelen

Aan de westkant van de Lutjebroeker Weel ligt een rijkbloeiende wei (klavers, distels, boterbloemen etc.). Ten zuiden daarvan ligt ook dit jaar nog een luzerneveld. Bloeiend in de zonneschijn staat dit terrein garant voor heel veel **KLEINE KOOLWITJES** en is een **ORANJE LUZERNEVLINDER** zeer goed mogelijk. Tussen de wei en het luzerneveld ligt een greppel, welke zelden wordt leeggemaaid. Dit is een ideaal biotoop voor het **ZWARTSPRIETDIKKOPJE**. Dit vlindertje zullen we hopelijk in grote getale tegenkomen. Daarnaast staat de excursie in het teken van juffers en libellen. In de braamruigte komen we mogelijk ook andere leuke vlindersoorten tegen. In het terrein dat we bezoeken komen veel **GOUDOOGDAZEN** (*Chrypsos relictus*) voor en lopen we mogelijk door een brandnetelrijke strook. Deze kunnen gemeen steken c.q. branden. Dus wie deze problemen voor wil zijn zorgt voor zo min mogelijk open huid.

Verzamelpunt: Westkant Lutjebroeker Weel.

Start excursie: 13:30 uur. Duur 2 à 3 uur als er veel te zien is.

Verdere informatie: Ad Roobeek, telefoon: (0228) 51 59 55 of 06 29 27 69 28.

Vrijdagavond 7 september: Nachtvlinderexcursie in Scharwoude.

Op vrijdag 7 september vindt de landelijke nacht van de Nachtvinders plaats. Misschien kun je zelf iets ondernemen door een wit laken en een lichte in de tuin op te hangen. Wie weet komen er fraaie exemplaren op af. Het heet dat de pijlstaarten zich pas om 24:00 uur willen laten zien. Wanneer je zeker bent van de soort nachtvlinder die je in ons gebied hebt gezien willen wij dit graag weten. Wij zorgen ervoor dat je melding bij de Vlinderstichting terecht komt.

Voor de liefhebbers organiseren we op 7 september een Nachtvlinderexcursie in een natuurrijke omgeving in Scharwoude.

Tijdstip 21:45 tot circa 24:00 uur.

Geen dia-show met uitleg deze keer. Wel mensen die weten hoe je een nachtvlinder op naam moet brengen. We moeten wachten tot het echt donker is.

Geef je tijdig op bij de coördinator Willeke van Gent, telefoon: (0229) 24 58 85.

Gaarne met telefoonnummer dan kunnen we afbellen indien nodig. Het weer wil namelijk niet altijd meewerken....

LANDKAARTJE

Maandag 10 september: vlinderwerkgroepvergadering bij de familie Marbus in de Dorpsstraat 10 A te Zwaag waar iedereen van harte welkom is om 20:00 uur.

Henny van der Groep
Coördinator libellen/vlinderwerkgroep
(0229) 24 95 46
henny@watersnuffel.nl

Vogelwerkgroep

Ik ben benieuwd wat de resultaten zijn van de blokkeninventarisaties. Via de e-mail heb ik nog geen spectaculaire meldingen gehoord. Dit weekeinde ga ik met een kano een blok verkennen in de Leekerlanden om nog een paar soorten toe te kunnen voegen in dit blok. Hier moet namelijk o.a. ergens een **BUIZERD** broeden. De resultaten zullen zeker op tafel komen in de komende vogelwerkgroep bijeenkomst.

Dit voorjaar werden rond Schardam op drie plaatsen zingende **BLAUWBORSTEN** gehoord. Was dit een plaatselijk fenomeen of zijn er meer nieuwe lokaties voor deze soort aangetroffen? In Berkhout en Bobeldijk gaat het goed met de **RANSUILEN**. Peter stuurde een paar mooie plaatjes door en in Bobeldijk zijn jongen uitgevlogen. In een tuin aan de Noorddijkerweg in Ursem is voor het tweede jaar achtereenvolgend met succes gebroed door **RANSUILEN**. Met de **KERKUILEN** gaat het voor de wind heb ik begrepen. Uit Friesland komt een suggestie om de kasten te vergroten omdat legfels van meer dan 8 uilskuikens dit jaar heel normaal zijn.

De soortendag leverde fraaie records op in deelnemers en waargenomen soorten (zie verslag pagina 26). Ook het Hemelvaartkamp in Schiermonnikoog leverde dit jaar een record aan vogelsoorten op. Uit een mail van Ad begreep ik dat een groepje deelnemers op de terugreis uit Schiermonnikoog nog even langs de Ezumakeeg zijn geweest met vette resultaten (o.a. **STELTKLUUT**, **WITVLEUGELSTERNEN**, **WITWANGSTERNEN**).

Overigens vind ik dat onze mailgroep goed werkt. Iedere keer prachtige verhalen van onder andere Ad en Douwe. Leuk om te lezen en inspirerend om nog beter op te letten en ook anderen te laten meegenieten.

PROGRAMMA VOOR DE KOMENDE MAANDEN:

Vrijdag 13 juli: Avondexcursie naar de Nachtzwaluwen nabij

Bergen/Schoorl i.v.m. het Jaar van de **NACHTZWALUW**. Vanwege de af te leggen afstand is het meenemen van een fiets raadzaam. Om dit te kunnen regelen is vooraf aanmelden gewenst. Dit kan bij Ad Roobeek, telefoon: (0228) 51 59 55

Zaterdag 4 augustus: Excursie naar de Reuzensternen bij Makkum. Vertrek Damp-ten Hoorn 09:00 uur. Terug ± 15:00 uur.

Zaterdag 18 augustus: Vogels kijken waterberging Twisk i.s.m.

Landschap NH van 10:00 - 15:00 uur, net als op 12 mei. Kom ook eens kijken!

Zaterdag 15 september: Krooneendenexcursie, zie pagina 4.

Donderdag 20 september: Vwg-bijeenkomst in De Hoornbloem, 20:00 uur.

- vakantiebelevissen, neem gerust foto's/dia's/dvd mee

- voortgang inventarisaties

- nieuwe waterbergingen in West-Friesland Oost

Donderdag 18 oktober: Vwg-bijeenkomst in De Hoornbloem, Dorpsstraat

10 A in Zwaag, 20:00 uur

Ko van Gent, Coördinator VWG

Verslagen: kijk ook op de site van www.knnv.nl/hoorn voor verslagen van de vogelwerkgroepsavonden.

De VWG-avond van 21 juni werd gehouden bij de waterberging van Twisk. Aanvankelijk spetterde het, maar het werd vanaf 20:10 uur gemiddeld steeds beter en kwart voor negen was het droog. Er waren heel veel **KLUTEN**, met jongen in alle leeftijdsvormen. Ook de jonge Visdiefjes waren aanwezig. Andere leuke waarnemingen: een **PIJLSTAART** (vr. of toch man eclips?), een **WITTE KWIKSTAART** met 'rouwkwik'-bloed (ogenschijnlijk zeer donkere stuit en zware flank-aanzetting, maar wel scherpe overgang zwarte kop-donkergrijze mantel), diverse **KLEINE PLEVIEREN**, **KUIFEEND** met jongen, **BERGEENDEN** met jongen, 1 vr. **BRUINE KIEKENDIEF**, **GELE KWIKSTAARTEN**, **TURELUURS**, 1 **WITGATJE** en 1 juv. **DWERMEEUW**. Rond 21:45 uur waren er minstens 150 **GRUTTO's** gearriveerd. In de Wieringermeer vlogen nog 2 **LEPELAARS** over, werd een **BUIZERD** weggejaagd door **ZWARTE KRAAIEN** en besloot een **RANSUIL** even te poseren in een boom om vervolgens te gaan jagen boven een luzerneveld. Langs de Schervenweg in de Wieringermeer was het vrijwel direct raak. Na een aarzelende beginroepjes waren de **KWARTELS** goed hoorbaar. Een ultieme poging om ook nabij de Grote Vliet de aanwezigheid van een **RANSUIL** c.q. **KWARTEL** vast te stellen leverde een koor van **GROENE KIKKERS** en **RUGSTREEPPADDEN** op. Kortom, het was weer een geslaagde avond.

Ad Roobeek

Grutto's

Zaterdagmorgen ben ik kwart over vier (!) in de vroege morgen naar het Zeevang-gebied geweest. Doel was het plas-dras-gebiedje bij Jaap Hoek Spaans bij Middellie. Daar waren echter geen **GRUTTO's** op de slaappleats. Doorgereden naar het weidevogelreservaat bij Warder. Daar ontdekte ik op een aantal pasgemaaide weilanden grote groepen **GRUTTO's**. Totaal telde ik er 750. In drie groepen. Een groot aantal was aan het voedsel zoeken. Bijna alle vogels waren volwassen beesten. Tussen de **GRUTTO's** ook al weer **KEMPHAANTJES** terug uit het noorden.

Komende dagen kan in dit gebied rond Warder dit soort groepen **GRUTTO's** gedurende de hele dag worden waargenomen. Een machtig zomers gezicht! Ieder jaar verblijven daar in juni veel **GRUTTO's** op de pas gemaaide weilanden. Is dit ook in West Friesland te zien? Of elders?

Heeft iemand wel eens net voor zonsopgang geteld bij de waterberging van Twisk? Op een aantal plaatsen in het Zeevanggebied is dit jaar gekeken hoeveel weidevogelkuikens vliegvlugge vogels zijn geworden. De uitkomsten hiervan moeten nog verwerkt worden. Wel kan gemeld worden dat er grote verschillen zijn per gebied. In de Schardammerkoog zijn de resultaten goed. Van de 33 paar **GRUTTO's** die daar een nest hebben gemaakt, liepen op 6 juni nog 23 vaders en moeders rond met hun bijna vliegvlugge jongen.

Ben Pronk

Verslag soortendag 5 mei

5 mei, zaterdagochtend 6 uur, stonden 5 teams klaar voor de 5e soortendag. Het streven was om de magische grens van honderd soorten te overschrijden. Ons team, team E, ging van het d'Ampte via de Veemarkt en de Westerdijk naar het Landje van Naber.

Daar konden we nieuwe 14 soorten bijschrijven, waaronder een broedende **KLUUT** en een fouragerende **OEVERLOPER**. Bij het monument van Scharwoude was het vooral koud door de Noordoostenwind. We besloten terug te gaan voor de **NACHTEGAAL** in het Julianapark, die wondersnel kon worden bijgeschreven. De **IJSVOGELS** van Boy waren helaas niet te zien. Wel hoorden we enkele **BOOMKRUIPERS**. De **GEORDE FUTEN** bij De Nek konden ook worden bijgeschreven. De tocht over de Zuiderdijk was voor Floris leuk, de **STEENUIL** liet zich mooi zien. Zijn dag was al weer goed. Dit was inmiddels de 58e soort van het team en dat op de vroege ochtend! De honderd moest toch haalbaar zijn?

Waar wij zelf tijdens de dag geen weet van hadden waren de vorderingen van de andere teams. Achteraf bleek team C wel heel erg vlot met het noteren van soorten. Het eerste uur leverde maar liefst 56 soorten op. Ons team was op die tijd met 44 soorten tweede, en de overige teams zaten op een vergelijkbaar aantal.

Tussen 09:00 en 10:00 uur diende ons team een vervoermiddelruil uit te voeren en werd een koffie/theepauze ingelast.

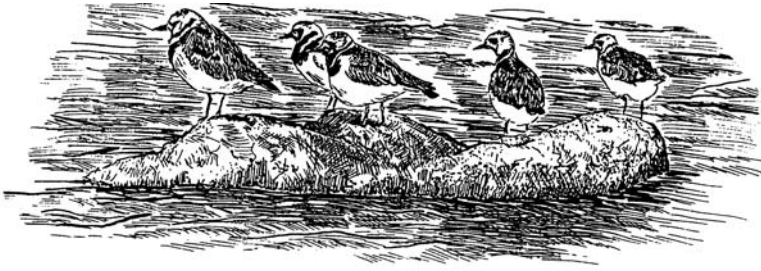
Team D wist in dat uur zoveel soorten bij te schrijven dat ze zelfs team C voorbij streefden.

Wij vervolgden onze route door Hoogkarspel naar de Gouw. Daar waren **KNEUTJES** druk in de weer en zagen we een tweede koppel **STEENUIL**. De **ROUWKWIKSTAART** nabij de kruising met de Kerspelweg kon niet met zekerheid worden vastgesteld. De **KOEKOEK** liet zich wel horen bij de Lutjebroeker Weel en ook de **BRUINE KIEKENDIEF**, **TORENVALK** en **GRASPIEPER** werden aan de groeiende lijst toegevoegd. Op weg naar de Ven hoorden we langs de Cornelis Kuinweg zingende **VELDLEEUWERIKEN**. Voor het eerst in 5 jaar kon deze worden genoteerd! Op het einde van de Elsenburg was het feest! Langs de dijk tot aan de Ven zaten er zeker 400 **KEMPHAANTJES**. Een ongekend hoog aantal. Ook andere steltlopers werden toegevoegd. Bij de Ven geen **DUNBEKMEEUW** maar wel **ZWARTKOPMEEUW** en **DWERMEEUW**. Een groep van circa 40 **REGENWULPEN** langs de Ven werd niet meer teruggevonden en kon daardoor niet worden bijgeschreven. Wel zaten er minstens 3 **NOORDSE KWIKSTAARTEN** bij het boerderijtje nabij de binnendijkse waterberging van de Ven.

Het was inmiddels half twaalf geworden en de Vooroever en de waterberging van Twisk moesten nog gedaan worden. De teller stond op 85 soorten. Nog slechts 15 te gaan en de honderd zou zijn gehaald!

Hoe verging het de overige teams?

Team A had inmiddels een **ZWARTE ROODSTAART**, **GROTE LIJSTER**, **SPERWER**, **HAVIK** en **BOOMVALK** op de lijst en was om 10:00 uur bij de Vooroever gearriveerd. Tot elf uur kon alleen een **GRASMUS** worden bijgeschreven. Maar tussen 11 en half

Steenlopers, Team A, Landje van Naber, 13:35 uur

twalf werden **LEPELAAR**, **ZOMERTALING** en **WINTERTALING** toegevoegd. De **STORMMEEUW** was nummer 80. Team B deed het iets rustiger aan, maar ook daar groeide de lijst gestaag. Met onder andere **ZWARTE RUITER** bij het Landje van Naber, **ZWARTE STERN** en **WULP** bij De Ven. Team C maakte ook vorderingen al was het grote tempo eruit. Hun leukste waarnemingen tot half twaalf: een vrouwtje **PAAPJE** bij de Westerkoog, een **SMIENT** bij Schardam, een **GOUDPLEVIER** bij De Nek, een **PATRIJS** bij Wijdenes. Even voor half twaalf stond hun teller op 84. Maar zij waren inmiddels bij de Waterberging van Twisk aangekomen waar tot half twaalf maar liefst 7 nieuwe soorten werden bijgeschreven, waaronder een **KROMBEKSTRANDLOPER**.

Team D tenslotte zorgde voor een spannende tussenstand. Om half twaalf hadden zij 88 soorten verzameld. Hun leukste soorten: een **ROUWKWIKSTAART** bij Tersluis, een **SPRINKHAANZANGER** bij De Weed (langs de Zuiderdijk), een tweede **NACHTEGAAL** bij het Krabbersgat en **BAARDMANNETJE** bij De Ven.

Wij, team E, arriveerden 12:50u. bij de Vooroever. Een **GROTE MANTELMEEUW**, **LEPELAAR** en **PIJLSTAART** werden bijgeschreven. Amy ontdekte een klein steltloperkje op het broedvogeleiland. Door de Oeverloper-achtige ophaal kon de vogel als **TEMMINCK'S STRANDLOPER** worden gedetermineerd. Bij de Kleine Vliet werden de verwachte **ZOMERTALING** en de **BOSRUITER** bijgeschreven. Het was inmiddels 13:20 uur en Twisk was nog niet aangedaan. Om 14:00 uur werden daar o.a. de **BONTE STRANDLOPER** en de **BONTBEKPLEVIER** gevonden. Helaas was er niet veel tijd meer over om hier langer rond te kijken. Om 15:00 uur was immers de finish in het Streekbos.

Op weg naar het Streekbos werd gelukkig een **BRAAMSLUIPER** en **PUTTER** in Grootebroek signaleerd.

Team C kon worden gefeliciteerd. Als honderdste soort werd de **KANOETSTRANDLOPER** genoteerd bij de Ven. De magische grens was bereikt. Met een **KOEKOEK** en een **SPERWER** eindigden zij met 102 soorten als eerste.

Ook team E overschreed de magische grens. Met slechts 1 soort minder werden zij tweede.

Team D haalde met 98 soorten deze grens net niet. Team C meldde achteraf twee soorten niet aan het lijstje te hebben toevertrouwd en haalde met 93 soorten een fraaie score. Team B kan zich troosten met het feit dat zij als enigen een **TAPUIT** hebben gezien. 84 soorten op een dag haal je tenslotte niet altijd!

DE UITSLAG EN HET VERLOOP VAN DE WEDSTRIJD:

Team		07:00	08:00	09:00	10:00	11:00	12:00	13:00	14:00	15:00
C	Gerard, Jord, Gerrit	56	62	70	78	84	91	95	100	102
E	Amy, Floris, Frans, Ad	44	54	65	70	78	85	92	97	101
D	Jan M, Debby, Jasmijn, Tom	38	52	62	81	87	90	90	96	98
A	Ko, Eric, Tineke	35	48	60	74	75	81	85	89	93 *
B	Jan-Pieter, Ben, Jan D, Ofra	36	44	51	60	63	73	79	81	84

* De twee soorten die niet zijn genoteerd, zijn niet meegeteld.

In totaal werden 121 soorten aan de lijstjes toevertrouwd. Alle teams hebben een fantastische dag beleefd en het bleek algemeen spannend. In het Streekbos werd de wisseltrofee overhandigd aan Gerrit van team C. Dit team mag deze laten rouleren tot de volgende soortendag. Wie weet wordt dan de 110 overschreden.

Ad Roobeek

Doe mee met onze mailgroep!

Wij informeren elkaar over actuele vondsten in ons waarnemingsgebied (vogels, vlinders, planten, enz.).

Meld je aan bij Jan-Pieter, e-mail: n.h.secretaris@hoorn.knnv.nl

KNNV-waarnemingenproject Libellen

Juli en augustus zijn bij uitstek maanden om met libellen bezig te zijn. Kijk nog eens naar de waarnemingskaart. Het gaat vooral om:

LANTAARNTJE

GROTE- EN KLEINE ROODOOGJUFFER

VUURJUFFER

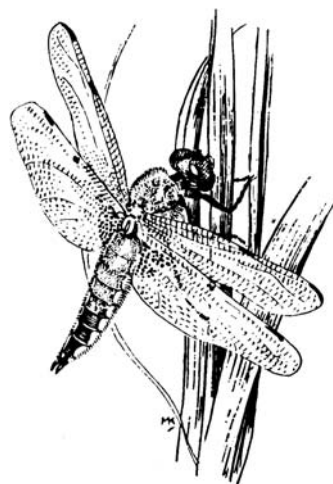
BEEKJUFFER

BRUINE GLAZENMAKER

VIERVLEK

Deze soorten zijn ook in onze regio te zien. Noteer de vondst van deze soorten en geef je waarneming via ons door!

In juli en augustus staat onze libellententoonstelling in MEC De Witte Schuur in Enkhuizen.

Bijzondere waarnemingen

Via Freek kreeg ik bericht dat hij via via had gehoord dat er begin maart bij Wijdenes een Grote trap zou hebben gezeten. Dat is nou zo'n soort waarbij alle alarmbellen zouden moeten gaan rinkelen ook al ben je niet zeker van je zaak. Helaas hoorde Freek er pas half juni van. Zekerheid zullen we helaas nooit hebben.

Waar Freek zelf wel zeker van is, is het volgende. Op 28 maart vlogen er bij het Monument 3 **GROTE ZILVERREIGERS** langs en op 11 april zag hij daar zijn eerste **GIERZWALUW** van het jaar. Ook vloog er een **BEFLIJSTER** voorbij. Nog twee **BEFLIJSTERS** lieten zich tellen op 15 april. Op de 16de zag Freek een **GEELPOOTMEEUW** in Berkhout. Verder bij het monument op 23 april 3 **STELTKLUTEN**, een **KEIZERGANS** en 11 **NOORDSE KWIKSTAARTEN**. De dag voor Koninginnedag vlogen er 20 **KANOETSTRANDLOPERS** en 10 **INDISCHE GANZEN** voorbij. De dag daarna zag hij 3 **SMELLEKENS** en een **SLECHTVALK**. Op 2 mei zag Freek zijn eerste mannetje **ROODPOOTVALK** en er was ook een **STRANDPLEVIER** te zien. Op 3 mei vloog er een **ORTOLAAAN** over. 4 mei was de dag dat er nog een late **KRAMSVOGEL** voorbij vloog en op bevrijdingsdag een afwijkende **GELE KWIKSTAART** die qua geluid nog het meeste af had van een **BALKAN-KWIKSTAART**. Helaas niet genoeg info om hem te noteren. 30 april, 4 en 5 mei waren ook elke dag goed voor een vrouwtje **GRAUWE KIEKENDIEF**. Ook Freek pikte zijn deel **WITVLEUGELSTERNS** mee. Hij zag er 3 in volledig zomerkleed langs vliegen. Op 25 mei zat er 1 dag een **GEORDE FUUT** bij de Hulk en hoorde hij bij de spoorwegovergang bij het Dwaalpark een maal heel duidelijk een **WIELEWAAL** zingen. **CASARCA's** lieten zich zien op 3 juni bij Twisk en op 16 juni bij de Nek.

Ad zag op 28 maart bij de Vooroever 2 **GEORDE FUTEN**, 2 **KUIFDUIKERS** en een ongeringd vrouwtje **KROONEEND**. 136 **KNOBBELZWANEN** (dat zijn er best veel bij elkaar) hadden besloten om op 6 april te vergaderen bij de waterberging van Twisk. Op 8 april zag Ad een **VUURGODHAAN** bij de Lutjebroeker Weel. De dag daarna zat er een volwassen **KUIFDUIKER** bij de Vooroever en daar zaten ook 30 **IJSLANDSE GRUTTO's**. De Lutjebroeker Weel was op 10 april uitgekozen als thuisbasis van een **ROERDOMP**. Hij liet zijn aanwezigheid al hoempend merken. Het Streekbos is het domein van een **BOSUIL** die rond 21:30 uur al roepend van zich liet horen. Beide lieten zich de dag erna ook horen. De **ROERDOMP** bleef hoempen en werd ook gehoord op de 15de en de 16de. Ook de **BOSUIL** was toen nog aanwezig. Vlak bij Elsenburg telde Ad 176 **KEMPHANEN** en 50 **GOUDPLEVIEREN** in zomerkleed op 29 april. Ook op deze dag bij de waterberging van De Ven 300 **DWERMEEUWEN**, 75 **KEMPHANEN** en 11 **NOORDSE KWIKSTAARTEN**. Op 30 april kwam er een **VISAREND** aangevlogen bij de Lutjebroeker Weel en die dook meteen op een grote vis. Toen hij daarmee weg wilde vliegen werd hij lastig gevallen door o.a. een **ZILVERMEEUW**, **BUIZERD** en **BRUINE KIEKENDIEF**. Bij de Veenakkers merkten 5 **ROUWKWIKSTAARTEN** niets van de commotie. Op 4 mei vloog er bij het Kagerbos een **SMELLEKEN**. Op 23 mei zong er een **NACHTEGAAL** op het

Zanddepot en er tegenover waren een **SPRINKHAANZANGER** en een **SNOR** te horen. Een mannetje **ZOMERTALING** was op 24 mei aanwezig bij Twisk. Een **ROERDOMP** werd waargenomen op 31 mei langs de Grootslagweg. Bij de Vooroever op 3 juni 2 **ZOMERTALINGEN** en een vrouwtje **KROONEEND**. Zingende **VELDLEEUWERIKKEN** bij de Veenakkers op 9 juni en een **BAARDMANNETJE** zat bij de Lutjebroeker Weel.

Pieter van Franeker nam een **BONTE KRAAI** waar bij Twisk op 2 april. Jan en Ina hadden op 27 april een **NACHTEGAAL** in het Julianapark. Via de site had André Litjens doorgegeven dat hij op 26 april eenaantal minuten heeft zitten kijken naar een **DRAAIHALS** in de Klagerstuin. Jammer dat de vogel al snel weer uit het zicht verdween. Ben Pronk had een vissende juvenile **VISAREND** boven de Ursemmerplas op 29 mei. Deze vogel deed een aantal pogingen een vis te vangen.

Debby zag op 6 juni een **IJSVOGEL** vliegen ter hoogte van Oosterleek.

Jan-Pieter de Krijger

Ik heb wat gezien... Help!

Iedereen ziet dingen. De een ziet meer dan de ander, maar waargenomen wordt er! Het waarnemen is één maar.... wat doe je erna?! Onze afdeling is bezig om een bestand samen te stellen van alle waarnemingen die in de loop van de tijd zijn gedaan. Daarin lopen we vooral tegen twee zaken aan. Er wordt lang niet zoveel doorgegeven als er gezien wordt en het invoeren van wat er gezien wordt is een hele grote klus. Er is lang nagedacht over de reden waarom er zo weinig wordt doorgegeven. Een echt antwoord hebben we nog niet gevonden. Misschien kan iemand uit de gelederen dat geven?

De reden waarom wij gegevens verzamelen zijn uiteenlopend. Een goed beeld van je waarnemingsgebied is een goede reden. Gegevens die opgeschreven worden hebben een bepaalde waarde. De gegevens die wij verzamelen kunnen bijvoorbeeld van groot belang zijn voor bezwaarschriften die in de toekomst ingediend kunnen worden. Daarvoor geldt natuurlijk wel dat een compleet beeld meer waarde heeft dan enkele losse waarnemingen.

Om het misschien voor ons allen wat makkelijker te maken zijn er invuldocumenten gemaakt. Per groep (vogels, planten, vlinders, libellen, zoogdieren en overigen) zijn deze documenten te downloaden via onze website (www.knnv.nl/hoorn/formulieren). De ingevulde documenten kunnen dan via de mail naar de natuurhistorisch secretaris worden gestuurd. Deze kan ze daarna meteen toevoegen aan het grote bestand. Tevens worden ze door hem doorgestuurd naar de betreffende PGO.

HELP MEE! Dat is de oproep die we eigenlijk willen doen. Geef waarnemingen aan ons door zodat onze afdeling een beter beeld krijgt van het werkgebied en zodat we beter beslagen ten ijs komen als dat nodig is.

Jan-Pieter de Krijger

Bestuur

- Voorzitter** : M. Kleij, Lijndraaier 149, 1625 ZV Hoorn,
 ☎ (0229) 23 05 24, e-mail: mkleij@hetnet.nl
- Secretaris** : E.J. Baars, Yellowlaan 24, 1695 HV Blokker,
 ☎ (0229) 24 95 46, e-mail: secretaris@hoorn.knnv.nl
- Nat. hist. secr.** : J.P. de Krijger, Weidemolen 98, 1622 KE Hoorn,
 ☎ (0229) 23 97 24, e-mail: n.h.secretaris@hoorn.knnv.nl
- Penningm. & Ledenadm.** : A. Roobeek, P.J. Jongstraat 176, 1614 LK Lutjebroek ☎ (0228) 51 59 55,
 e-mail: penningmeester@hoorn.knnv.nl, Postgiro: 3553986
- Leden** : A.L. ter Horst, Dorpsstraat 59, 1713 HB Obdam,
 ☎ (0226) 45 29 90, e-mail: anneloes59@planet.nl
 T. Horstman-Kooijman, James Grievelaan 6, 1695 HX Blokker,
 ☎ (0229) 23 53 35
 C. van der Velden, Dukaat 29, 1628 PP Hoorn,
 ☎ (0229) 23 19 10, e-mail: cor.vdvelden@wxs.nl
 E. de Vroome, Veenrug 17, 1687 WN Wognum,
 ☎ (0229) 57 10 78, e-mail: de.vroome@quicknet.nl
- Erevoorzitter** : J.A. Marbus, Dorpsstraat 10A, 1689 EV Zwaag,
 ☎ (0229) 23 04 19, e-mail: dehoornbloem@hoorn.knnv.nl

Coördinatoren

- Plantenwerkgroep** : Anneloes ter Horst, Dorpsstraat 59, 1713 HB Obdam,
 ☎ (0226) 45 29 90, e-mail: anneloes59@planet.nl
- Vogelwerkgroep** : Ko van Gent, Berkenweide 13, 1647 BG Berkhout,
 ☎ (0229) 24 58 85, e-mail: jt.van.gent@quicknet.nl
- Vlinderwerkgroep** : Henny van der Groep, Yellowlaan 24, 1695 HV Blokker,
 ☎ (0229) 24 95 46, e-mail: info@hoorn.knnv.nl

AANMELDINGSFORMULIER - S.V.P. INLEVEREN BIJ HET BESTUUR.

Ondergetekende meldt zich aan als:

- KNNV-lid (1 persoon € 24,00 per jaar)
- Gezinslid (meer dan 1 persoon op hetzelfde adres € 30,35 per jaar)

dhr./mevr.: voorletter(s) : achternaam:

geboortejaar : telefoon :

adres :

postcode + woonplaats :

specialiteiten of interesse:

naam huisgenoot :

geboortejaar :

specialiteit of interesse :

NATUURLIEFHEBBER?

Enthousiast over mooie dingen die u in de natuur ontdekt heeft en wilt u die ervaring graag met anderen delen?

Of vindt u het buiten prachtig maar zou u wel wat meer willen weten over dat landschap, zo'n plant of dier.....

DOE DAN MEE MET DE KNNV! DE VERENIGING VOOR VELDBIOLOGIE.

Het is een club van actieve natuurliefhebbers.

Zo veelzijdig als de natuur, zo veel zijn de activiteiten van de KNNV!

Naast het programma van de plaatselijke/regionale afdelingen biedt de landelijke organisatie o.a.:

- het verenigingsblad Natura (6x per jaar)*
- kampen en reizen*
- allerlei werkgroepen (o.a. landschap, korstmossen)*
- publikaties voor ledenprijs*

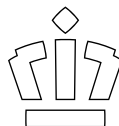
**Het landelijk bureau is te bereiken op
Boulevard 12, 3707 BM Zeist
☎ 030 - 231 47 97**

WILT U "HET HOORNBLAD" VAKER ONTVANGEN?

Gebruik dan de bon op pagina 31 en wordt lid van de KNNV-afdeling Hoorn/West-Friesland. U bent dan ook automatisch lid van de landelijke KNNV. Het kost u slechts € 24,00 per jaar.

Opzegging van het lidmaatschap melden voor 1 november bij de ledenadministratie van de afdeling.

Drukwerk

TNT Post
Port betaald
Port Payé
Pays-Bas

AAN:

Afz. Ledenadm. KNNV

A. Roobeek, P.J. Jongstraat 176, 1614 LK Lutjebroek ☎ (0228) 51 59 55